

Posudek vedoucího bakalářské práce

název práce:	Jazyk interpersonální komunikace v nových médiích
autorka:	Kristýna Blažková
vedoucí:	PhDr. Ondřej Hubáček, Ph.D.
školní rok:	2014/2015

Předmětem bakalářské práce je problematika vlivu nových médií na interpersonální komunikaci. Autorka vychází ze dvou předpokladů. Za první, že uživatelé nových médií jsou převážně mladí lidé, kteří mají tendenci ignorovat jazykové normy a přijímat rychle nové jazykové prvky, a navíc ani nepřipisují velkou hodnotu způsobům a gramatické správnosti vyjadřování. Za druhé, že anonymita uživatelů zvyšuje agresivitu a vulgaritu komunikace v nových médiích.

Cílem práce je poukázat na to, že nová média mají vliv na interpersonální komunikaci v běžném životě uživatelů, a zjistit, do jaké míry uživatelé nových médií přijali komunikační (míněno jazykové) prvky typické pro komunikaci prostřednictvím nových médií a do jaké míry je vnímají jako hrozbu pro další vývoj jazyka.

Práce je rozdělena do tří kapitol, z nichž první dvě jsou teoretické, a třetí je empirická. V první kapitole autorka stručně popisuje podstatu a historii médií a mediální komunikace obecně, jako kontext, v němž charakterizuje nová média, jež jsou jako specifické prostředky komunikace vlastním předmětem její práce. Kapitola je zpracována poměrně stručně, jistě by se dala zpracovat mnohem podrobněji a s využitím více zdrojů. Není to však příliš na závadu, protože definice a charakteristika nových médií uvedené v kapitole jsou pro účely práce, tj. hlavně pro přípravu empirického šetření dané problematiky, zpracovány dostatečně.

Ve druhé kapitole autorka uvádí teoretická východiska pro konceptualizaci a operacionalizaci dvou, z hlediska předmětu a cílů práce, klíčových pojmů - „jazyk“ a „komunikace“. I tato kapitola je stručná, obsahuje jen podstatná východiska pro autorčino pojetí hodnoty českého jazyka a jeho používání v komunikaci. Speciálně se zaměřuje na používání jazyka v komunikaci prostřednictvím nových médií. Přitom zdůrazňuje specifika komunikace v nových médiích a jejich dopad na jazyk, jako jsou jednak důraz na efektivitu a úspornost vyjadřování, projevující se upřednostňováním rychlosti před pravopisnou a stylistickou správností nebo používáním zkratk a emotikonů, a jednak rozšiřování anglikanismů.

První dvě kapitoly sice podávají omezený přehled dosavadních teoretických či empirických studií vztahujících se tématicky k dané problematice. Ale hlavně proto, že jsou zaměřeny úzce na vybrané přístupy relevantní pro vlastní řešení této problematiky v bakalářské práci. Díky tomu mohou sloužit jako vhodné východisko pro její operacionalizaci a empirickou analýzu.

Těžiště práce spočívá ve třetí, empirické kapitole. Ta představuje výzkum, který autorka provedla technikou elektronického dotazníkového šetření. Kapitola nejprve popisuje předmět a cíle výzkumu, formulace a odůvodnění vstupních hypotéz,

použitou metodu, konstrukci výběrového souboru a způsob distribuci dotazníku (výsledný soubor měl 200 respondentů). Poté představuje podrobné výsledky analýzy získaných dat ve formě interpretace grafického zobrazení rozložení odpovědí respondentů na otázky a vyvození shrnujících poznatků vztahujících se k platnosti vstupních hypotéz.

Výsledky výzkumu jsou v souladu se vstupními hypotézami jen v omezeném rozsahu. Podporují hypotézu č. 2: „Uživatelé nových médií vnímají využívání zkratk, emotikonů a anglikanismů jako rozšíření možností vyjádření.“ a hypotézu č. 4: „Uživatelé se domnívají, že komunikace v nových médiích má spíše negativní vliv na užívání jazyka v reálném životě.“ V tomto smyslu tedy jsou výsledky výzkumu v souladu s prvním předpokladem, z něhož autorka vycházela. Ale jen částečně, protože na druhé straně nepodporují hypotézu č. 1: „Uživatelé nových médií se domnívají, že pro interpersonální komunikaci prostřednictvím sociálních sítí není gramatická správnost vyjádření důležitá“ a hypotézu č. 3: „Komunikace v nových médiích posunula hranici ve vnímání nevhodného způsobu vyjadřování (netaktnost, urážky, vulgarismy).“ S prvním předpokladem, z něhož autorka vycházela, částečně a s druhým předpokladem úplně tedy v souladu nejsou.

V závěru práce si autorka klade otázku, jaký vliv budou mít nová média na vývoj jazyka nadále, zda vývoj povede k devastaci a ztráty hodnoty jazyka nebo jestli směřuje nenávratně ke zjednodušování komunikace usnadňující vzájemné pochopení.

Ve všech částech má práce velice dobrou úroveň. Autorka prokázala schopnost orientace v základní odborné literatuře a její rešerše pro potřeby řešení předmětu práce. Stejně tak i schopnost operacionalizace dané problematiky a jejího empirického zkoumání. Výzkum provedla z metodologického hlediska správně a získané výsledky interpretovala korektně.

Pro obhajobu mám na autorku dva dotazy. Za první, z dílčích odpovědí vyplývá, že většina respondentů se sice obává zhoršování jazykové úrovně běžné interpersonální komunikace pod vlivem specifik komunikace v nových médiích (např. odpovědi na otázky č. 17 a 18), ale současně tvrdí, že sami tomuto trendu nepodléhají (např. otázky č. 2, 3, 11, 12, 13 a 14). Jak si autorka vysvětluje tento rozpor? Za druhé, do jaké míry chápe autorka myšlenku uvedenou v závěrečném odstavci práce jako nastínění dvou opačných alternativ vývojových trendů a do jaké míry jako dva aspekty trendu jednoho, tj. zjednodušování komunikace usnadňující dorozumívání za cenu devastace jazyka?

Práce splňuje požadavky, a proto ji doporučuji k obhajobě. Navrhuji hodnocení výborně nebo velmi dobře v závislosti na průběhu obhajoby.

V Praze dne 31. srpna 2015

.....

PhDr. Ondřej Hubáček, Ph.D.